

XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI NĂM 2019 - GIỮ VỮNG CHẤT LƯỢNG, BỨT PHÁ VỀ ĐÍCH

VƯƠNG ĐÌNH HUỆ*

Nông nghiệp, nông dân, nông thôn có vị trí chiến lược trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, là cơ sở và nguồn lực quan trọng để phát triển kinh tế - xã hội bền vững, giữ vững ổn định chính trị, bảo đảm an ninh, quốc phòng, giữ gìn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc, bảo vệ môi trường sinh thái của đất nước. Vì vậy, Đảng và Nhà nước đã có nhiều chủ trương, chính sách quan trọng để phát triển đồng bộ nông nghiệp, nông thôn, từng bước nâng cao đời sống vật chất, tinh thần của nông dân.

Những kết quả nổi bật trong năm bản lề 2018

Trong 10 năm (2008 - 2018) thực hiện Nghị quyết Hội nghị Trung ương 7 khóa X, 8 năm (2010 - 2018) thực hiện Chương trình Mục tiêu quốc gia (MTQG) xây dựng nông thôn mới, 5 năm thực hiện cơ cấu lại ngành nông nghiệp đã tạo nên một khu vực nông thôn với nhiều đổi thay rõ nét, kết cấu hạ tầng phát triển mạnh mẽ, trên 20.000 mô hình phát triển sản xuất đã tạo nên động lực mới cho phát triển kinh tế khu vực nông thôn, sản xuất nông nghiệp hàng hóa được coi trọng và chuyên biến, đời sống của đại đa số nông dân được nâng cao.

Năm 2018, mặc dù nền kinh tế đất nước vẫn còn gặp nhiều khó khăn, thách thức, nhưng với sự quyết tâm, nỗ lực của cấp ủy, chính quyền các cấp, của toàn hệ thống chính trị, sự nhiệt tình tham gia của nhân dân cả nước, Chương trình MTQG xây dựng nông thôn mới tiếp tục đạt được nhiều kết quả nổi bật: Cảnh quan nhiều vùng nông thôn khang trang, sáng, xanh, sạch, đẹp hơn; kết cấu hạ tầng thiết yếu về giao thông, thủy lợi, văn

hóa, y tế, giáo dục... được quan tâm đầu tư xây mới và nâng cấp, từng bước tiến tới hiện đại và đồng bộ; sản xuất nông nghiệp tiếp tục có bước phát triển ngoạn mục, mang lại hiệu quả kinh tế và thu nhập cao; số hộ nghèo giảm nhanh, đời sống vật chất và tinh thần của người dân nông thôn từng bước được cải thiện; hệ thống chính trị cơ sở tiếp tục được củng cố.

Đến hết năm 2018, cả nước đã hoàn thành vượt mức tất cả các mục tiêu được Quốc hội và Chính phủ giao: có 3.838 xã (chiếm 43,02% số xã) được công nhận đạt chuẩn nông thôn mới, tăng 769 xã (8,62%) so với cuối năm 2017; bình quân đạt 14,57 tiêu chí/xã; chỉ còn 10 xã dưới 5 tiêu chí, giảm 103 xã so với cuối năm 2017; 61 đơn vị cấp huyện thuộc 31 tỉnh, thành phố đã được Thủ tướng Chính phủ công nhận đạt chuẩn/hoàn thành nhiệm vụ xây dựng nông thôn mới (Qua báo cáo kết quả lấy ý kiến người dân của Mặt trận

* GS, TS, Ủy viên Bộ Chính trị, Phó Thủ tướng Chính phủ, Trưởng Ban Chỉ đạo Trung ương các Chương trình Mục tiêu quốc gia

Tổ quốc tại các huyện được xét công nhận đạt chuẩn nông thôn mới, tỷ lệ hải lồng của người dân đều đạt trên 92%); đặc biệt là tỉnh Đồng Nai, Nam Định và thành phố Đà Nẵng là 3 địa phương cấp tỉnh đầu tiên của cả nước có 100% số xã đạt chuẩn nông thôn mới (tất cả các chỉ tiêu đều vượt mức kế hoạch đặt ra năm 2018). Đây là những con số hết sức ấn tượng, là thành quả to lớn cho thấy, xây dựng nông thôn mới là một chủ trương đúng đắn, hợp lòng dân, đã thực sự trở thành một phong trào cách mạng mạnh mẽ, rộng khắp, được cả hệ thống chính trị và đông đảo nhân dân cả nước nhiệt tình hưởng ứng, tích cực tham gia.

Một trong những yếu tố quan trọng góp phần đạt được những kết quả nêu trên, đó là sự chỉ đạo quyết liệt, sát sao của Ban Chỉ đạo Trung ương, các bộ, ngành, sự chủ động và sáng tạo trong chỉ đạo, tổ chức, triển khai thực hiện ở Ban Chỉ đạo các cấp, nhất là cấp cơ sở. Riêng trong năm 2018, Trường Ban Chỉ đạo Trung ương đã trực tiếp chủ trì 05 Hội nghị toàn quốc để định hướng chỉ đạo công tác triển khai, thực hiện Chương trình của cả nước đi vào thực chất và chiều sâu, tập trung vào một số nội dung trọng tâm, đồng thời bổ sung các giá trị mới cho xây dựng nông thôn mới, như xây dựng khu dân cư nông thôn mới kiểu mẫu, vườn mẫu; triển khai chương trình thúc đẩy phát triển kinh tế ở nông thôn - Chương trình mỗi xã một sản phẩm (Chương trình OCOP); triển khai xây dựng nông thôn mới cấp thôn, bản ở các vùng khó khăn; giải pháp phát huy khoa học và công nghệ phục vụ xây dựng nông thôn mới; giải pháp thúc đẩy phát triển du lịch nông thôn gắn với xây dựng nông thôn mới. Đây là cách làm rất sáng tạo, quản trị rất nhanh, đầy đủ những quan điểm và chủ trương chỉ đạo, đồng thời tạo diễn đàn để các địa phương chia sẻ kinh nghiệm; các bộ, ngành giải đáp kiến nghị, đề xuất về cơ chế, chính sách,... Sau mỗi hội nghị toàn quốc, các bộ, ngành đã khẩn trương hoàn thiện và trình Thủ tướng

Chính phủ, Trường ban Chỉ đạo Trung ương ban hành các quyết định phê duyệt đề án, kế hoạch triển khai nhân rộng trên phạm vi cả nước. Ở các địa phương, bộ máy chỉ đạo và tham mưu giúp việc thực hiện Chương trình MTQG xây dựng nông thôn mới ngày càng chuyên nghiệp, có tiến bộ rõ rệt, nhận thức đầy đủ hơn, chỉ đạo có hiệu quả hơn, nhất là trong việc xây dựng dự án, lập kế hoạch, vận động nhân dân và thực hành dân chủ.

Nếu như ở giai đoạn 2010 - 2015, hầu hết các xã tập trung vào việc xây dựng, hoàn thiện hệ thống kết cấu hạ tầng, thì sang giai đoạn 2016 - 2020, xây dựng nông thôn mới đã được các địa phương chú trọng chỉ đạo đi vào chiều sâu, với 4 trọng tâm cốt lõi là: Phát triển sản xuất, nâng cao thu nhập; nâng cao chất lượng hoạt động văn hóa cơ sở; bảo vệ môi trường và xây dựng cảnh quan nông thôn; giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội. Đặc biệt, tương ứng với mỗi nội dung cốt lõi, Thủ tướng Chính phủ đều chỉ đạo xây dựng từng Đề án cụ thể để có cơ chế hỗ trợ và phương thức triển khai riêng. Chính vì vậy, có thể khẳng định, ở hầu hết các xã, huyện đã được công nhận đạt chuẩn nông thôn mới, đời sống vật chất và tinh thần của người dân nông thôn đều được nâng lên nhiều. Đây chính là thước đo quan trọng nhất để khẳng định chất lượng, giá trị thực sự của kết quả xây dựng nông thôn mới. Có thể nêu ra một số ví dụ điển hình, như:

- Về sản xuất: Từ những kết quả thành công bước đầu của một số địa phương trên cả nước về triển khai Chương trình mỗi xã một sản phẩm (Chương trình OCOP), trong đó có tỉnh Quảng Ninh, cũng như bài học kinh nghiệm của một số quốc gia trên thế giới, nhất là Nhật Bản và Thái Lan, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn cùng với các bộ, ngành đã khẩn trương hoàn thiện và trình Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án Chương trình OCOP tại Quyết định số 490/QĐ-TTg, ngày 7-5-2018, *phê duyệt*

Chương trình mỗi xã một sản phẩm. Ngay sau khi được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt, Chương trình OCOP giai đoạn 2018 - 2020 được triển khai quyết liệt trên phạm vi cả nước và bước đầu phát huy hiệu quả. Đến cuối năm 2018, đã có trên 50% số tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương phê duyệt Đề án cấp tỉnh, trong đó, tỉnh Quảng Ninh đã triển khai giai đoạn 2 và đưa sản phẩm OCOP đến với các thị trường tiêu thụ lớn trong nước; tỉnh Bắc Kạn và Quảng Nam đã triển khai đánh giá, xếp hạng sản phẩm cấp tỉnh. Nhận thấy tiềm năng và chất lượng của các sản phẩm OCOP, lãnh đạo một số tập đoàn quản lý chuỗi siêu thị lớn đã trực tiếp đi khảo sát các địa phương và đưa sản phẩm OCOP vào hệ thống siêu thị toàn quốc. Bên cạnh nhóm sản phẩm OCOP, các nhóm sản phẩm chủ lực cấp quốc gia và cấp tỉnh đều có sự phát triển bền vững theo chuỗi giá trị. Nếu như năm 2010, các mô hình liên kết sản xuất còn rất ít, thì đến năm 2018, cả nước đã có trên 21.000 mô hình sản xuất liên kết theo chuỗi giá trị, ứng dụng công nghệ cao, trong đó có 1.096 chuỗi nông sản an toàn (tăng 350 mô hình so với năm 2017). Nhờ vậy, xuất khẩu nông sản của Việt Nam năm 2018 đã đạt mức kỷ lục mới với tổng kinh ngạch lần đầu tiên cán mốc 40 tỷ USD và đến với thị trường của 180 quốc gia, vùng lãnh thổ.

- *Về thu nhập:* Nếu năm 2015, thu nhập bình quân khu vực nông thôn chỉ đạt khoảng 24,4 triệu đồng/người thì năm 2017 con số đó đạt 32 triệu đồng/người (đã thu hẹp khoảng cách thu nhập giữa thành thị và nông thôn từ 2,1 lần năm 2008 xuống 1,8 lần năm 2017). Ước tính năm 2018, thu nhập bình quân khu vực nông thôn cả nước đạt khoảng 34 - 35 triệu đồng/người.

- *Về môi trường:* Trong giai đoạn trước năm 2015, ở hầu hết các xã, rác thải chưa được thu gom, xử lý, mà chủ yếu tập kết tại các bãi tự phát ở các thôn/bản, tình trạng rác thải vứt bừa bãi còn khá phổ biến. Đến nay,

có khoảng 42 tỉnh, thành phố có kế hoạch xử lý rác thải tập trung ở nông thôn, trong đó có một số địa phương triển khai trên phạm vi toàn tỉnh (Nam Định, Đồng Nai, Hà Tĩnh...); có 16 địa phương phê duyệt chủ trương đầu tư các nhà máy xử lý chất thải rắn nông thôn quy mô liên huyện và cấp tỉnh; khoảng 50% số xã trong toàn quốc đã thành lập tổ thu gom chất thải tự quản, hoạt động tương đối hiệu quả; khoảng 60% số thôn hoặc xã tổ chức thu gom định kỳ. Cả nước có 458 bãi chôn lấp chất thải rắn sinh hoạt quy mô trên 01ha và các bãi chôn lấp quy mô nhỏ ở các xã; hiện nay có 285 lò đốt rác quy mô từ cấp xã trở lên, trong đó có 218 lò quy mô cấp xã (chiếm 76,5%), công suất dưới 5 tấn/ngày; 46 lò quy mô 5 tấn - 50 tấn/ngày (chiếm 16,1%); 21 lò công suất trên 50 tấn/ngày (chiếm 7,4%); có 3.210 xã và 19.500 thôn có hệ thống thoát nước thải sinh hoạt. Một số địa phương (như Hà Nội, Nam Định, Ninh Bình, An Giang...) đang triển khai thí điểm các mô hình cánh đồng lớn không sử dụng thuốc bảo vệ thực vật. Nhằm tạo cơ chế để thu hút xã hội hóa công tác bảo vệ môi trường ở nông thôn, ngày 26-5-2017, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 712/QĐ-TTg, *phê duyệt Đề án "Thí điểm hoàn thiện và nhân rộng mô hình bảo vệ môi trường trong xây dựng nông thôn mới ở các xã khó khăn, biên giới, hải đảo theo hướng xã hội hóa"*.

- *Về văn hóa:* Trong Chương trình MTQG xây dựng nông thôn mới, thực hiện tiêu chí số 6 về cơ sở vật chất văn hóa và tiêu chí số 16 về văn hóa đã góp phần quan trọng vào việc bảo tồn, gìn giữ và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc. Theo đó, ở khắp các địa phương, nhiều chiếu chèo được phục hồi, các câu lạc bộ dạy hát dân ca được thành lập để dạy cho thanh, thiếu niên (nhiều tỉnh đã đưa việc học hát dân ca vào trường học, như dạy hát chèo ở Thái Bình, dạy hát quan họ ở Bắc Ninh, Bắc Giang, dạy hát xoan ở Phú Thọ, dạy hát ví dặm ở

Hà Tĩnh,...). Hiện nay, Thủ tướng Chính phủ đã giao Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch xây dựng Đề án “*Phát triển du lịch nông thôn gắn với xây dựng nông thôn mới*”, nhằm tiếp tục khai thác, phát huy lợi thế của văn hóa truyền thống ở nông thôn để phục vụ cho phát triển kinh tế thông qua hoạt động du lịch.

Các phong trào xây dựng nông thôn mới của các địa phương phát triển mạnh mẽ, điển hình góp phần giữ vững an ninh trật tự nông thôn, như các phong trào “*Khu dân cư kiểu mẫu, vườn mẫu*”, “*Sạch làng, đẹp ruộng*”; “*Thắp sáng làng quê*”, “*Đường có hoa, nhà có sổ*”, mô hình “*Quý tiết kiệm xây dựng nông thôn mới*”, “*Tổ tự quản*”, “*Quý doanh nhân với an ninh, trật tự*”... đã huy động được sự tham gia tích cực của người dân. So với kết thúc giai đoạn 2011 - 2015, chất lượng các tiêu chí nông thôn mới cũng được nâng lên rất rõ rệt, nhất là những tiêu chí quan trọng, tác động trực tiếp đến đời sống sinh hoạt và sản xuất của người dân nông thôn: Đến hết năm 2018, có 64,9% số xã đạt tiêu chí về thu nhập (tăng 8,4%); 62,4% số xã đạt tiêu chí về tỷ lệ hộ nghèo đa chiều (tăng 9%), 87,2% số xã đạt tiêu chí về giáo dục và đào tạo (tăng 9,3%), 78% số xã đạt tiêu chí về y tế (tăng 10,9%), 78,1% số xã đạt tiêu chí về văn hóa (tăng 12,5%), 57,2% số xã đạt tiêu chí về môi trường và an toàn thực phẩm (tăng 14,8%)...

- *Về xây dựng nông thôn mới đối với vùng khó khăn*: Ban Chỉ đạo Trung ương chủ trương chỉ đạo tập trung hỗ trợ cho xây dựng nông thôn mới ở cấp thôn, bản. Ngày 21-10-2018, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 1385/QĐ-TTg, phê duyệt Đề án hỗ trợ thôn, bản, ấp của các xã đặc biệt khó khăn khu vực biên giới, vùng núi, vùng bãi ngang ven biển và hải đảo xây dựng nông thôn mới và giảm nghèo bền vững giai đoạn 2018 - 2020. Tháng 11-2018, Thường trực Ban Chỉ đạo Trung ương đã tổ chức Hội nghị toàn quốc tại tỉnh Gia Lai để triển khai Đề án 1385, đến nay, cả nước đã có 12

tỉnh ban hành bộ tiêu chí nông thôn mới cấp thôn, bản.

- *Về xây dựng nông thôn mới kiểu mẫu*: Nếu như khi bắt đầu xây dựng nông thôn mới trong giai đoạn 2 (2016 - 2020) chưa có khái niệm về nông thôn mới kiểu mẫu, thì đến nay, chỉ sau 3 năm của giai đoạn 2, nhiều địa phương đã xây dựng thành công các khu dân cư nông thôn mới kiểu mẫu, vườn mẫu; đặc biệt, một số tỉnh, thành phố đã xét, công nhận xã nông thôn mới kiểu mẫu. Đối với cấp huyện, Thủ tướng Chính phủ đang chỉ đạo xây dựng thí điểm 4 huyện trở thành huyện nông thôn mới kiểu mẫu (huyện Hải Hậu của tỉnh Nam Định; huyện Nam Đàn của tỉnh Nghệ An; huyện Đơn Dương của tỉnh Lâm Đồng; huyện Xuân Lộc của tỉnh Đồng Nai). Việc các địa phương hướng tới mục tiêu xây dựng xã nông thôn mới nâng cao và từng bước tiến lên nông thôn mới kiểu mẫu là minh chứng khẳng định: Kết quả xây dựng nông thôn mới đã bền vững, là cơ sở và nền tảng để vươn lên tầm cao hơn, đó chính là nông thôn mới kiểu mẫu.

Công tác tuyên truyền, truyền thông về xây dựng nông thôn mới được triển khai bài bản, hiệu quả và có tác động truyền cảm hứng, tạo ra sự hứng khởi và động viên các tầng lớp xã hội chủ động, tích cực tham gia xây dựng nông thôn mới. Từ các chuyên mục đặc sắc trên Đài Truyền hình Trung ương hằng tuần, như “*Miền quê đáng sống*” của chương trình Chuyển động 24h, “*Nông thôn mới*” của VTV1, “*Vietnam Journey*” của truyền hình VOV, đến các chuyên mục về nông thôn mới trên sóng của các đài truyền hình địa phương, cũng như trên các báo chí in, báo điện tử, đã tạo ra những thương hiệu trong lòng người xem. Cuộc thi báo chí viết về xây dựng nông thôn mới trong năm 2018 thu hút được số lượng bài viết tăng gấp đôi so với năm 2017 và nhiều bài viết rất có chất lượng, đi vào chiều sâu.

Từ việc chỉ đạo thực hiện đồng bộ các giải pháp, trong đó có những giải pháp đột phá,

tổng nguồn lực huy động thực hiện Chương trình nông thôn mới năm 2018 cả nước tăng hơn 50% so với năm 2017, trong đó ngân sách địa phương hỗ trợ trực tiếp đạt 43,8 nghìn tỷ đồng (bằng 1/2 của cả giai đoạn 2011 - 2015), góp phần đẩy nhanh tiến độ, hiệu quả thực hiện chương trình và cơ bản xử lý dứt điểm nợ đọng xây dựng cơ bản theo đúng yêu cầu tiến độ của Quốc hội. Tổng nguồn vốn tín dụng trực tiếp hỗ trợ các nội dung của Chương trình MTQG xây dựng nông thôn mới tính đến hết năm 2018 tăng 68,9% so với cuối năm 2017, đạt 267,7 nghìn tỷ đồng (chiếm 15,7% trong tổng dư nợ tín dụng nông nghiệp, nông thôn tính đến cuối năm 2018).

Bên cạnh những kết quả đạt được, Chương trình MTQG xây dựng nông thôn mới của cả nước cũng vẫn còn bộc lộ những hạn chế, bất cập cần khắc phục, đó là khoảng cách chênh lệch về kết quả xây dựng nông thôn mới giữa các vùng, miền còn khá lớn. Nếu vùng đồng bằng sông Hồng có 75,33% và Đông Nam Bộ có 67,04% số xã đạt chuẩn nông thôn mới, thì miền núi phía Bắc chỉ có 21,54%, Tây Nguyên có 29,72%, vùng đồng bằng sông Cửu Long có 35,48% và duyên hải Nam Trung Bộ có 39,03% số xã đạt chuẩn nông thôn mới. Vấn đề này, mặc dù chúng ta đã nhận biết từ một số năm gần đây, nhưng vẫn chưa thể khắc phục; trong khi tỉnh Đồng Nai, Nam Định và thành phố Đà Nẵng có 100% số xã đạt chuẩn nông thôn mới và một số địa phương đã cơ bản hoàn thành xây dựng nông thôn mới trên địa bàn (Thành phố Hồ Chí Minh, Hà Nam, Thái Bình, Vĩnh Phúc...) để chuyển sang giai đoạn nâng cao và xây dựng nông thôn mới kiểu mẫu thì một số địa phương khác lại đang có số xã đạt chuẩn rất thấp (Sơn La, Điện Biên, Bắc Kạn, Cao Bằng, Kon Tum,...). Sự quan tâm thực hiện Chương trình MTQG xây dựng nông thôn mới có nơi, có lúc còn chưa sâu sát và thiếu chặt chẽ; nguồn lực đầu tư chưa đáp ứng yêu cầu, công tác chỉ đạo, điều hành

sử dụng vốn của một số địa phương còn kém hiệu quả, còn trông chờ vào nguồn lực của Trung ương. Tác động của thiên tai và biến đổi khí hậu đã gây thiệt hại về tài sản, con người và ảnh hưởng nặng nề đến đời sống sinh hoạt, sản xuất của người dân, qua đó, ảnh hưởng trực tiếp đến việc duy trì các tiêu chí về hạ tầng kinh tế - xã hội, thu nhập, hộ nghèo, môi trường,... Vấn đề ô nhiễm môi trường ở một số địa bàn vẫn còn nghiêm trọng, trong đó có ô nhiễm nguồn nước ở các tuyến sông, kênh, mương; chất lượng vệ sinh an toàn thực phẩm, nông sản trên phạm vi cả nước đã có tiến bộ nhưng chuyển biến chưa thực sự rõ nét, vẫn đang là vấn đề bức xúc trong xã hội,...

Định hướng nhiệm vụ, giải pháp để bứt phá về đích năm 2019

Với những kết quả đạt được về số lượng, nhất là chất lượng của Chương trình MTQG xây dựng nông thôn mới năm 2018, Chính phủ và Ban Chỉ đạo Trung ương các chương trình MTQG đã khẳng định rõ quyết tâm đến cuối năm 2019, cả nước phấn đấu có khoảng 50% số xã đạt chuẩn nông thôn mới, có trên 70 đơn vị cấp huyện được Thủ tướng Chính phủ công nhận đạt chuẩn nông thôn mới. Đây là sự tính toán, dự báo hoàn toàn có cơ sở, và do đó, trong Nghị quyết số 01/ NQ-CP, ngày 1-1-2019, về *nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu thực hiện kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội và dự toán ngân sách nhà nước năm 2019*, Chính phủ đã thống nhất chỉ đạo hoàn thành sớm mục tiêu kế hoạch 5 năm xây dựng nông thôn mới (2016 - 2020) ngay trong năm 2019. Theo đó, ngoài việc có 50% số xã đạt chuẩn nông thôn mới, mỗi tỉnh, thành phố phấn đấu có một đơn vị cấp huyện đạt chuẩn nông thôn mới và cả nước không còn xã đạt dưới 5 tiêu chí.

Tuy nhiên, để đạt được những con số trên, chúng ta sẽ phải nỗ lực rất nhiều, cũng như góp phần hoàn thành các mục tiêu Kế

hoạch phát triển kinh tế - xã hội của cả nước năm 2019 theo phương châm “Kỷ cương, liêm chính, hành động, sáng tạo, bứt phá, hiệu quả”.

Một số nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu để các bộ, ngành, địa phương chủ động và khẩn trương triển khai, cụ thể gồm:

Một là, tiếp tục đẩy mạnh hơn nữa công tác thông tin, tuyên truyền về xây dựng nông thôn mới; đa dạng hóa các hình thức truyền thông trên các phương tiện thông tin đại chúng, nhất là trên các báo viết, báo điện tử, phát thanh, truyền hình, nhằm tiếp tục triển khai sâu rộng và thiết thực phong trào thi đua “*Cả nước chung sức xây dựng nông thôn mới*” gắn với các hoạt động tổng kết 10 năm thực hiện Chương trình MTQG xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2010 - 2020 vào cuối năm 2019, trong đó đặc biệt nhấn mạnh đến việc cả nước sẽ về đích nông thôn mới trước một năm so với kế hoạch nhờ sự bứt phá mạnh mẽ ở các cấp, các ngành, sự tham gia, hưởng ứng và ủng hộ mạnh mẽ của nhân dân.

Hai là, tập trung rà soát các mục tiêu, chỉ tiêu kế hoạch để phân đầu hoàn thành mục tiêu 5 năm trước tháng 6-2019, đặc biệt là đối với những địa phương khó khăn, đẩy nhanh tiến độ hoàn thành mục tiêu không còn xã dưới 5 tiêu chí; trong 6 tháng cuối năm, tập trung vào công tác tổng kết 10 năm thực hiện Chương trình (theo kế hoạch của Ban Chỉ đạo Trung ương).

Ba là, đẩy nhanh tiến độ hoàn thiện kết cấu hạ tầng thiết yếu trên địa bàn xã, tập trung ở những xã nghèo, xã đặc biệt khó khăn; ưu tiên huy động các nguồn lực để hỗ trợ triển khai Đề án hỗ trợ thôn, bản thuộc các xã khó khăn xây dựng nông thôn mới gắn với giảm nghèo bền vững (theo Quyết định số 1385/QĐ-TTg, ngày 21-10-2018, của Thủ tướng Chính phủ).

Bốn là, tiếp tục ưu tiên thúc đẩy hỗ trợ phát triển sản xuất theo chuỗi giá trị, trong

đó chú trọng đẩy mạnh công tác triển khai Chương trình OCOP giai đoạn 2018 - 2020 trên phạm vi cả nước, nhất là trong lĩnh vực khởi nghiệp đối với thanh niên, sinh viên nhằm tạo ra nhiều sản phẩm hàng hóa phong phú, chất lượng cao, mang tính đặc trưng, lợi thế của mỗi vùng, miền, góp phần tăng thu nhập của người dân nông thôn; tăng cường thực hiện Đề án phát triển 15.000 hợp tác xã, liên hiệp hợp tác xã nông nghiệp hoạt động có hiệu quả, nhất là phát triển các mô hình hợp tác xã có liên kết sản xuất theo chuỗi giá trị gắn với Chương trình OCOP nhằm nâng cao vai trò của các hợp tác xã và chất lượng các chuỗi liên kết từ sản xuất đến tiêu thụ theo hướng bền vững, đáp ứng yêu cầu của thị trường.

Năm là, chú trọng bảo vệ môi trường và tạo cảnh quan nông thôn sáng - xanh - sạch - đẹp, hiện đại nhưng vẫn giữ gìn được những đặc trưng và bản sắc nông thôn truyền thống; chi đạo các địa phương phát triển và nhân rộng mô hình đường hoa - cây xanh theo hướng xây dựng vườn mẫu, khu dân cư nông thôn mới kiểu mẫu; nâng cao tỷ lệ hộ dân nông thôn được sử dụng nước sạch đạt chuẩn; nâng cao tỷ lệ thu gom chất thải rắn sinh hoạt nông thôn được phân loại và xử lý với các mô hình phù hợp (quy mô liên xã, liên huyện); thí điểm một số mô hình xử lý nước thải sinh hoạt phân tán cụm dân cư, góp phần giảm ô nhiễm môi trường và cải tạo cảnh quan ở nông thôn; đẩy mạnh xử lý môi trường ở những khu vực bị ô nhiễm nghiêm trọng (làng nghề, bãi chôn lấp, xử lý rác tập trung, nước thải...).

Sáu là, không ngừng nâng cao chất lượng đời sống văn hóa và bảo đảm công tác giữ gìn an ninh, trật tự ở nông thôn: Tiếp tục chi đạo gắn kết chặt chẽ giữa xây dựng nông thôn mới với phong trào “*Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa*”; khuyến khích và thường xuyên tuyên truyền và thu hút số lượng lớn người dân tham gia các hoạt động xã hội, văn hóa, văn nghệ, thể dục, thể thao, phòng, chống tệ nạn xã

hội; xây dựng và triển khai Đề án “*Phát triển du lịch nông thôn gắn với xây dựng nông thôn mới*”, trong đó chú trọng phát triển các hoạt động sinh hoạt cộng đồng ở các thôn, bản, ấp nhằm phát huy và bảo tồn những giá trị truyền thống tốt đẹp; triển khai và thực hiện hiệu quả phong trào toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc; xây dựng và triển khai Đề án “*Nâng cao chất lượng, hiệu quả tiêu chí an ninh trật tự trong xây dựng nông thôn mới*”.

Bây là, song song với việc phấn đấu đạt các mục tiêu đề về đích, tiếp tục chỉ đạo thực hiện nâng cao chất lượng tiêu chí và xây dựng nông thôn mới kiểu mẫu, trong đó phải xác định rõ các tiêu chí trọng tâm để tập trung chỉ đạo thực hiện, nhất là các tiêu chí phản ánh chất lượng cuộc sống của người dân (sản xuất, môi trường, văn hóa và an ninh trật tự...); đẩy nhanh tiến độ triển khai 4 đề án thí điểm huyện nông thôn mới kiểu mẫu (huyện Nam Đàn; huyện Hải Hậu; huyện Đồn Dương; huyện Xuân Lộc) làm cơ sở đánh giá, đề xuất tiêu chí huyện nông thôn mới kiểu mẫu sau năm 2020.

Tám là, tiếp tục đẩy mạnh các giải pháp huy động và đa dạng hóa các nguồn vốn để thực hiện Chương trình MTQG xây dựng nông thôn mới; đẩy nhanh tiến độ giải ngân kế hoạch vốn năm 2019; thực hiện hiệu quả việc lồng ghép các chương trình, dự án hỗ trợ có mục tiêu trên địa bàn; tăng cường các hình thức xã hội hóa, thu hút doanh nghiệp đầu tư vào các hoạt động bảo vệ và xử lý môi trường, giao thông nông thôn, kết cấu hạ tầng thương mại nông thôn, cung cấp nước sạch, dịch vụ văn hóa - thể thao; công khai các khoản đóng góp của dân (theo nguyên tắc tự nguyện và do hội đồng nhân dân xã thông qua); tham mưu cho các cấp có thẩm quyền bố trí đủ nguồn vốn ngân sách và xử lý dứt điểm nợ đọng xây dựng cơ bản trong xây dựng nông thôn mới, có các giải pháp phù hợp để không phát sinh nợ đọng xây dựng cơ bản thuộc Chương trình MTQG xây dựng nông thôn mới.

Chín là, tiếp tục triển khai hiệu quả Chương trình khoa học - công nghệ phục vụ xây dựng nông thôn mới, trong đó tập trung đẩy nhanh tiến độ hoàn thành các đề tài, dự án đã triển khai để phát huy giá trị của khoa học - công nghệ trong đổi mới sản xuất, cải thiện chất lượng môi trường, nâng cao chất lượng thực hiện các tiêu chí xây dựng nông thôn mới. Đối với những đề tài, dự án đang ký thực hiện trong giai đoạn 2019 - 2020, cần ưu tiên những nhiệm vụ trực tiếp phục vụ tổng kết 10 năm thực hiện Chương trình MTQG xây dựng nông thôn mới và xây dựng định hướng thực hiện Chương trình giai đoạn tiếp theo.

Mười là, tăng cường công tác kiểm tra, giám sát thực hiện Chương trình MTQG xây dựng nông thôn mới, trong đó tập trung vào tình hình phân bổ, sử dụng nguồn vốn ngân sách trung ương và đối ứng ngân sách địa phương năm 2019; nắm bắt việc lấy ý kiến đánh giá sự hài lòng của người dân về xây dựng nông thôn mới; hoàn thiện và vận hành hiệu quả hệ thống giám sát, đánh giá đồng bộ, toàn diện, đáp ứng yêu cầu quản lý Chương trình MTQG xây dựng nông thôn mới.

Xây dựng nông thôn mới là một cuộc cách mạng to lớn, lâu dài, có điểm khởi đầu, nhưng không có điểm kết thúc, thể hiện sự quan tâm sâu sắc của Đảng, Nhà nước đối với nông nghiệp, nông dân, nông thôn, tạo tiền đề vững chắc cho sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, đòi hỏi sự ủng hộ, vào cuộc tích cực của toàn xã hội. Trên tinh thần đoàn kết, chủ động, sáng tạo của các cấp ủy đảng, chính quyền, các tổ chức đoàn thể và nhân dân, trong thời gian tới, trước mắt là năm 2019, cả nước phấn đấu đạt được nhiều kết quả to lớn hơn nữa trong xây dựng nông thôn mới, đóng góp xứng đáng cho phát triển nông nghiệp, nông dân, nông thôn bền vững, góp phần thực hiện thắng lợi mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội năm 2019 của đất nước. □